

Till: m.registrator@regeringskansliet.se
Kopia: kerstin.gronman@regeringskansliet.se

REMISSVAR: VEM HAR ANSVAR? BETÄNKANDE AV KLIMATANPASSNINGsutredningen (SOU 2017:42)

M2017/01407/K1

Yttrande

HSBs förbundsstyrelse har som ett av sina strategiska fokusområden att HSB 2030 ska ha nära noll i klimatpåverkan och vara anpassat till ett förändrat klimat.

HSB instämmer i utredarens slutsats att den nu otydliga ansvarsfördelningen ökar riskerna för att fastigheter kan komma att drabbas hårt av klimatförändringarnas effekter.

HSB är medvetet om att det sätt som idag används för att avleda regn, dvs i slutna rörsystem, inte kommer kunna dimensioneras för och hantera de vattenvolymer som extrema regn innebär. Denna infrastruktur behöver kompletteras med ytliga vattenvägar vilket kommer kräva omfattande förändringar i tätorter både på kommunal och privat mark.

Krav om analys i översiktsplanen

HSB tillstyrker att det införs ett uttryckligt krav mot kommunerna om att i översiktsplanen ange en analys om riskerna för översvämning, ras, skred och erosion för bebyggelse och byggnadsverk samt en strategi för hur dessa skador kan minskas eller förhindras. Förslaget är att ett nytt sjunde stycke läggs in i PBL 3 kap 5 §.

HSB anser att det är angeläget att snarast inleda arbetet med kunskapsuppbyggnaden gällande vilka framtida risker kommunerna kan stå inför, vilka åtgärder som kan behöva vidtas och hur stora kostnader det kan bli.

Myndighetsstruktur

HSB tillstyrker att en ny myndighetstruktur där Boverket – med bistånd av SMHI, SGI, MSB och länsstyrelserna – får ett utökat uppdrag att vara samordnande myndighet för klimatanpassning i förhållande till bebyggelse och att detta utökade ansvar ges i förordning (2012:546) med instruktion för Boverket, 3§ punkt 13.

HSB anser att det är ett viktigt steg framåt att det nu splittrade myndighetsarbetet kring klimatanpassning föreslås samordnas hos Boverket.

HSB tillstyrker att Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna om översvämning utökas med ras, skred och erosion samt att länsstyrelserna ska stödja kommunerna i deras planering och regionalt samordna klimatanpassningen.

Möjlighet att avslå bygglov

HSB uppför nya bostäder med ett långsiktigt perspektiv. Vi bygger åt våra medlemmar och sedan erbjuder vi medlemmarna trygg förvaltning av deras fastighet över lång tid. Utifrån detta perspektiv vill vi under inga omständigheter att risker för skador på fastigheter uppstår när HSB uppfört dem.

HSB tillstyrker därför att det i PBL 9 kap. 30 § införs ett undantag som anger att en ansökan om bygglov efter genomförandetiden alltid får avslås om det finns en uppenbar risk för skador på fastigheten eller byggnadsverket på grund av översvämning, ras, skred eller erosion.

HSB anser samtidigt att det är avgörande att begreppet *uppenbar risk* definieras, så att rättssäkerhet och förutsägbarhet garanteras.

En möjlighet att ställa krav på fastighetsägarna om hantering av dagvatten på fastigheten

HSB instämmer i att det finns behov av att dagvattnet infiltreras eller fördröjs på fastigheten för att minska flödestopparna i den allmänna anläggningen.

HSB avstyrker utredningens förslag om att det i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster genom en ny paragraf, 21 a §, införs en möjlighet att i vissa fall ställa krav på fastighetsägare att ta hand om eller fördröja en viss del dagvatten på fastigheten om det ger väsentliga fördelar för ordnandet av vattentjänsten avlopp.

HSB anser att den ändring i LAV (2006:412) som föreslås kan bli aktuell först när fastighetsägare under flera år fått vägledning rörande vilka risker de utsätter sin fastighet för samt även andra fastigheter för om de inte vidtar åtgärder för att möjliggöra infiltration och fördröjning av dagvatten. I dag kan en fastighetsägare de facto vältra över sina kostnader på en annan fastighetsägare utan förhinder.

HSB anser att kommunerna snarast ska se över hur de ska stärka själva samplaneringen mellan exploatering, gata, park och VA och kartlägga områden och fastigheter som riskerar att drabbas, samt vilka fastigheter som kan bidra med lösningar. Det är va-huvudmannen som har ansvar för att leda bort dagvatten och hitta kostnadseffektiva lösningar. Det står va-huvudmannen fritt att sluta avtal med fastighetsägare om det mest kostnadseffektiva sättet är att fördröja vattnet på dennes fastighet.

HSB anser att Boverket snarast bör få i uppdrag att ta fram en vägledning för hur fastighetsägare kan ta hand om dagvatten lokalt. Vägledningen bör ge exempel på öppna dagvattenlösningar, hur samarbete mellan olika fastighetsägare kan ske och regleras samt kostnader och finansieringslösningar.

HSB anser att ett verktyg för att premiera fastighetsägare som tar om hand om sitt dagvatten är en sänkning av va-taxan, vilket redan sker i vissa kommuner. Å andra sidan är inte orimligt att ägare av stora hårdgjorda ytor som leder till stort tryck på den allmänna anläggningen får ökad va-taxa. Denna typ av differentiering ger tydliga incitament för hantering av dagvatten på fastigheten.

En kunskapsvägledning för kommunerna

HSB tillstyrker att Boverket får i uppdrag att ge vägledning till kommunerna om hur en förbättrad dagvattenhantering kan komma till stånd.

HSB anser att kommunerna snarast ska se över hur de ska stärka själva samplaneringen mellan exploatering, gata, park och VA och kartlägga områden och fastigheter som riskerar att drabbas, samt vilka fastigheter som kan bidra med lösningar. Dagvattenhanteringen i stadsbebyggelse kan inte lösas för en fastighet i taget.

Möjlighet till marklov vid förändring av markytans utformning

HSB tillstyrker att det i PBL 9 kap. 12 § i PBL införs en möjlighet för kommunen att i detaljplanen bestämma att det krävs marklov för en viss förändring av markytans utformning, exempelvis reglering rörande andel hårdgjord yta på fastigheten.

HSB menar att det idag finns mer kunskap om olika ytbeläggnings möjligheter till genomsläpplighet, men att ytterligare vägledning från Boverket behövs.

Nationell strategi

HSB anser att arbetet med en nationell strategi snarast bör inledas i enlighet med utredarens synpunkter. Det är angeläget att motsvarande arbete även sker för de andra fem områden som utredningen identifierat: till vilket årtal anpassningen för bebyggelse bör ske; besluta vilket vetenskapligt klimatscenario som är planering ska utgå ifrån; finansiering för att anpassa befintlig bebyggelse till ett förändrat klimat.

HSB anser att bestämmelsen från 2010 rörande skyddsåtgärder i PBL 4 kap. 12 § om att kommunen i en detaljplan får bestämma skyddsåtgärder för att motverka markförorening, olyckor, översvämning och erosion bör utredas vidare. Det är oklart om olika lagar som exempelvis expropriationslagen (1972:719), fastighetsbildningslagen (1970:988), anläggningslagen (1973:1149), servitutlagstiftningen och inlösenregleringen i PBL är tillräckliga för att ge kommunen tillgång till mark att bygga nödvändiga skyddshinder på. Här behöver de ekonomiska konsekvenserna utredas vidare. Det är också oklart om det finns tillräckliga möjligheter för fastighetsägare att samarbeta om skyddsåtgärder med eller utan stöd från kommunen.

Övrigt

HSB anser att det bör utvecklas strategier för hur dagvatten ska hanteras i ett större sammanhang än inom varje enskild kommun för sig. Klimatanpassning bör ses helhet för vattnets avrinningsområde där både landsbygd och tätort finns.

HSB anser vidare att de förslag nedan till fortsatt arbete som föreslås i rapport om Miljö- och klimatanpassade byggregler (2016:14) är angelägna att genomföra:

- genomlysna byggreglerna för att se om de hanterar problem relaterade till kommande klimatförändringar på ett tillräckligt sätt så att skador på byggnaden inte påverkar människors hälsa och säkerhet negativt.
- undersöka om klimatscenarier bör användas som underlag för att fastställa kravnivåer i byggreglerna.
- utreda om det finns tillräckligt stöd i PBL och PBF för att i byggreglerna hantera framtida klimatförändringar.

Frågor kan ställas till ansvarig tjänsteman:
Magnus Ulaner, Miljöchef, magnus.ulaner@hsb.se

Stockholm den 29 september 2017

Anders Lago

Förbundsordförande HSB